

פרשת חקת

זאת חקת התורה...

כתב רש"י, לפי שהשטן ואומות העולם מונין את ישראל, לומר מה המצוה הזאת ומה טעם יש בה, לפיכך כתב בה חוקה, גזירה היא מלפני ואין לך רשות להרהר אחריה. ויש להקשות, מדוע מונין אומות העולם את ישראל דוקא על מצוה זו, הרי ישנן הרבה מצוות שאין עליהם טעם.

ויש לומר, דבאמת מביא רש"י טעם על מצות פרה אדומה, והוא כדי לכפר על עוון העגל. ודוקא בגלל זה שואלים אומות העולם טעמה של מצוה זו, כדי להזכיר עוון העגל ולעורר על ידי זה קטרוג על ישראל. ולכן קבע ה' מצוה זו בלי טעם, כדי שלא להזקק לשאלת אומות העולם. חוקה היא, ואין לך רשות להרהר אחריה.

(עיטורי תורה)

זאת חקת התורה...

כתב רש"י, לפיכך כתב בה חוקה, גזירה היא מלפני ואין לך רשות להרהר אחריה. ובאמת למה אין לחפש ולדעת את טעמי חוקי המצוות.

והנה, המשנה במס' שבת אמר, לא יקרא לאור הנר, ולא כתב שום טעם לכך. אבל בברייתא יש טעם, לא יקרא לאור הנר שמא יטה. אמר ר' ישמעאל בן אלישע, אני אקרא ולא אטה. פעם אחת קרא וביקש להטות, אמר כמה גדולים דברי חכמים שאמר לא יקרא לאור הנר. ולמה דוקא בברייתא נאמר כמה גדולים דברי חכמים, ומה ראה בברייתא יותר ממה שלמד במשנה. אלא הפירוש הוא, דכשלמד בברייתא הטעם חשב ר' ישמעאל שהוא יקרא ולא יכשול. וכשבא לידי הוכחה שבגלל זה כמעט נכשל, אמר, כמה גדולים דברי חכמים של המשנה שאמרו שאסור לקרות לאור הנר בלי נתינת טעם. כי לפי הברייתא הנותנת טעם יותר קל להכשיל. וזהו שאמר רש"י אין לך רשות להרהר אחריה, שאם תהרהר ותחפש טעם של מצוה, דבר זה עצמו יכול להכשילך.

(גר"א)